

ประโยค ๑-๒
ปัญหา บาลีไวยากรณ์
สอบ วันที่ ๓ มีนาคม ๒๕๖๒

๑. จงเติมคำที่ถูกต้องลงในช่องว่าง ต่อไปนี้
 - ก. อักษรที่ใช้ในบาลีภาษานั้นมี.....ตัว คือ.....ฯ
 - ข. สระมีมาตราเบา.....ตัวคือ.....ชื่อ.....ฯ
 - ค. สระอีก ๕ ตัว คือ.....ชื่อ.....ฯ
๒. ในพยัญชนะสนธิ ได้สนธิกริโยปกรณ์เท่าไร คืออะไรบ้าง อิจฺเจว, อวฺลโร, จาตุทฺทสี เป็นสนธิอะไร ตัดและต่ออย่างไร ฯ
๓. จงตอบคำถามต่อไปนี้
 - ก. นามศัพท์นั้นแบ่งเป็นกี่อย่าง คืออะไรบ้าง
 - ข. การันต์คืออะไร ในบุงลิ่งค์มีการันต์เท่าไร คืออะไรบ้าง
 - ค. สังขยาคืออะไร ปกติสังขยา กับ ปุรณสังขยา ต่างกันอย่างไร ฯ
๔. อาชยาตคืออะไร ในอาชยาตนั้นท่านประกอบด้วยอะไรบ้าง และในอาชยาตนั้น แบ่งกาลที่เป็นประธานได้กี่อย่าง อะไรบ้าง ฯ
๕. สาธนะ คืออะไร สาธนะนั้นแบ่งเป็นกี่อย่าง อะไรบ้าง นายโก, ปารคู ลงปัจจัยอะไร เป็นรูปและสาธนะอะไร จงเขียนรูปวิเคราะห์มาดู ฯ
๖. วิเสสนบุพพบท กับ วิเสสนุตตรบท ก็มฆธารยสมาส มีลักษณะต่างกันอย่างใด จงยกตัวอย่างรูปวิเคราะห์มาประกอบคำถามด้วย ฯ
๗. เสฏฐัตถิติมบีจยก็ตัว คืออะไรบ้างฯ มายาวี, คามตา, ทยาสุ ลง ปัจจัยอะไร ในตฺทิตไทน จงตั้งวิเคราะห์พร้อมทั้งเขียนคำแปลมาดูด้วย ฯ

ใช้เวลา ๓ ชั่วโมง

เฉลย ประโยค ๑-๒ ปัญหา บาลีไวยากรณ์

๑. เติมคำที่ถูกต้องลงในช่องว่าง ต่อไปนี้
 - ก. มี ๔๑ ตัว คือ อ อา อิ อี อุ อู เอ โอ ๘ ตัวนี้ ชื่อสระ ก ข ค ฌ ง, จ ฉ ช ฌ ญ, ฎ ฏ ท ฒ ณ, ต ถ ท ธ น, ป ผ พ ภ ม, ย ร ล ว ส ห ฬ * ๓๓ ตัวนี้ ชื่อพยัญชนะ
 - ข. มี ๓ ตัว คือ อ อิ อุ ชื่อ รัสสะ มีเสียงสั้น
 - ค. คือ อา อิ อุ เอ โอ ชื่อ ทิมะ มีเสียงยาว ๑
๒. ได้สนธิกริโยปกรณ ๕ คือ โลโป ๑ อาเทโส ๑ อากโม ๑ ปกติ ๑ สัญญโค ๑

อิจฺเจว เป็นอาเทศพยัญชนะสนธิ ตัดเป็น อิติ-เอว ถ้าสระอยู่หลังแปลง ตี ที่ท่านทำเป็น ตย แล้วให้เป็น จจ สำเร็จรูปเป็น อิจฺเจว

อวฺสิโร เป็นนिकคหิตอาคมสนธิ ตัดเป็น อว-สิโรเมื่อสระกิติ พยัญชนะกิติ อยู่เบื้องหลัง ลงนिकคหิตอาคมได้บ้าง สำเร็จรูปเป็น อวฺสิโร

จาทฺทหฺสี เป็นสัญญโคพยัญชนะสนธิ ตัดเป็น จาทฺ-ทหฺสี ซ้อนพยัญชนะที่มีรูปเสมอกัน สำเร็จรูปเป็น จาทฺทหฺสี ๑
๓. ได้ตอบคำถามต่อไปนี้
 - ก. แบ่งออกเป็น ๓ คือ นามนาม ๑ คุณนาม ๑ สัพพนาม ๑
 - ข. คือ หลักฐานที่ท่านกำหนดตามสระที่สุดแห่งศัพท์ ในปุงลิงค์ มีการันต์ ๕ คือ อ อิ อี อุ อู
 - ค. คือ ศัพท์เป็นเครื่องกำหนดนับนามนาม, ปกติสังขยานั้น นับโดยปกติ เป็นต้นว่า หนึ่ง สอง สาม สี่ ห้า สำหรับนับนามนามให้รู้ว่ามีประมาณเท่าไร ปุรณสังขยานั้น สำหรับนับ นามนาม ที่เติมในที่นั้น ๆ คือนับเป็นชั้น ๆ เป็นต้นว่า ที่หนึ่ง ที่สอง ที่สาม ที่สี่ ที่ห้า ๑
๔. ศัพท์กล่าวกริยา คือ ความทำ เป็นต้นว่า ยิน เดิน นั่ง นอน กิน ดื่ม ทำ พูด คิด, ในอาขยตนั้น ท่านประกอบวิภัติ กาล บท วจนะ บุรุษ ชาติ วาจก ปัจจัย, ได้กาลที่เป็นประธาน ๓ คือ กาลที่เกิดขึ้นเฉพาะหน้า เรียกว่า ปัจจุบันกาล ๑ กาลล่วงแล้ว เรียกว่า อดีตกาล ๑ กาล ยังไม่มาถึง เรียกว่า อนาคตกาล ๑ ๑

๕. คือ คัมภีร์ที่ท่านให้สำเร็จมาแต่รูปวิเคราะห์ แบ่งออกเป็น ๗ คือ กัตตุสาธนะ กัมมสาธนะ ภาวสาธนะ กรรมสาธนะ สัมปทานสาธนะ อปทานสาธนะ อธิกรณสาธนะ, นายโก ลง ณู ปัจจัย เป็นกัตตุรูป กัตตุสาธนะ รูปวิเคราะห์ว่า เนตติ นายโก, ปารคู ลง รู ปัจจัย เป็นกัตตุรูป กัตตุสาธนะ ลงในตัลลิสละ รูปวิเคราะห์ว่า ปาร คจจติ สีเลนาติ ปารคู ฯ
๖. วิเสสนบุพพท มิมทวิเสสนะอยู่ต้น บทประธานอยู่ข้างหลัง อย่างนี้ มหนโต บุริโส มหาบุริโส วิเสสนุตตรบทมิมทวิเสสนะอยู่หลังบทประธานอยู่หน้า อย่างนี้ สติโต วิเสโส สติตวิเสโส ฯ
๗. มีปัจจัย ๕ ตัว คือ ตร ตม อียิสฺส ก อีย อิกฺข

มายาวี ลง วี ปัจจัย ในตทลลิตถิต วิเคราะห์ว่า มายา อสฺส อตถิติ มายาวี แปลว่า มายา ของชนนั้น มีอยู่ เหตุนั้น ชนนั้น ชื่อว่า มีมายา

คามตา ลง ตา ปัจจัย ให้สมุหตถิต วิเคราะห์ว่า คามานํ สมุโท คามตา แปลว่า ประชุมแห่งชาวบ้านทั้งหลาย ชื่อคามตา (ประชุมแห่งชาวบ้าน)

ทยาสุ ลง อาสุ ปัจจัย ในพหุลตถิต วิเคราะห์ว่า ทยา อสฺส ปกติ ทยาสุ แปลว่า ความเอ็นดู เป็นปกติ ของชนนั้น (ชนนั้น) ชื่อว่า มีความเอ็นดูเป็นปกติ อีกอย่างหนึ่ง วิเคราะห์ว่า ทยา อสฺส พหุลา วา ทยาสุ แปลว่า ความเอ็นดู ของชนนั้นมาก (ชนนั้น) ชื่อว่า มีความเอ็นดูมาก ฯ